

A Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság 2017. I. félévi programjai

2017. január 26. 17. óra

Házaspárcímerek a magyar heraldikában

Előadó: PANDULA ATTILA (egyetemi docens, ELTE BTK, Budapest, az MHGT elnöke)

Az ülést vezeti: KOLLEGA TARSOLY ISTVÁN alelnök

Az előadó, a magyar (de a nemzetközi) tudományos irodalomban eddig egyáltalán nem tárgyalt témáról, a házaspár címerekről készít átfogó, nagy monográfiát. Ennek anyagából mutat be részleteket előadásában: ismerteti a fejlődéstörténetet, illetve a legjellegzetesebb változatokat. Többségében épületplasztikán, funerológiai anyagon, oltárokon fordulnak elő házaspár címerek, amelyek a donátor családokat jelölik. Ilyen jellegű emlékek római katolikus és protestáns templomokban egyaránt fellelhetők. Az előadás falerisztikai és vexillológiai vonatkozásokat is érint. Nem marad el az ide kapcsolódó etnográfiai emlékek bemutatása sem. Egyedinek tekinthető, egy később ajtóként felhasznált, öntöttvas síremlék. Az előadó alapvetőnek tartja az üveglablakokon megjelenő vonatkozó címerek részletesebb tárgyalását is.

A legkorábbi fellelt emlékek a 15. század második feléből, a legújabbak a 20. század 30-as éveiből valók. Az anyag Magyarország egykori, illetve mai területének különféle helyszíneiről származik, különféle színvonalú, a magas művészi színvonalat elérő heraldikai emlékektől kezdődően, az egyszerűbb kivitelű, inkább népművészeti jellegű darabokig sokféle.

Az előadó elsősorban terepen, részben pedig levéltárakban, múzeumokban gyűjtött anyagot ismertet előadásában. (A fényképek saját felvételei.)

Ezen ábrázolások döntő része eddig még egyáltalán nem szerepelt még előadáson sem. A házaspár címerek a magyar nemesi heraldika kiemelkedő forrásai. Segítségükkel számos, eddig meg nem határozott címer kerülhet helyére.

Többek között a következő helyszínekről származó emlékeket mutat be az előadás: 1. Besztercebánya, 2. Betlér, 3. Brassó, 4. Budapest, 5. Cseklész, 6. Csetnek, 7. Fraknó, 8. Galgóc, 9. Garamszeg, 10. Gödöllő, 11. Gyöngyös, 12. Hontszentantal, 13. Kassa, 14. Kecs-kemét, 15. Kismarton, 16. Kolozsvár, 17. Körömbánya, 18. Máriabesnyő, 19. Mátraverebély (Szentkút), 20. Mohács, 21. Mór, 22. Nagyrákó, 23. Nyitra, 24. Pónik, 25. Pozsony, 26. Priekopa, 27. Selmecebánya, 28. Székesfehérvár, 29. Szirák, 30. Trencsén, 31. Tótpróna, 32. Trebosztó, 33. Turócszentmárton, 34. Zólyomradvány.

2017. február 23. 17 óra

Az August cukrászcsalád története

Előadó: AUGUSZT JÓZSEF cukrászmester

Az ülést vezeti: DEBRCZENI-DROPPÁN BÉLA titkár

August Elek 1870-ben nyitotta meg első „cukrászatát” egy földszintes házban, a budai Tabánban. A kis bolt mögött volt a család lakása. József a kor szokásának megfelelően Párizsban és Londonban szerezte meg a kellő szakmai gyakorlatot. Mikor visszatért Budára, átvette közben megözvegyült édesanyjától a bolt vezetését. Az Országos Millenniumi Kiállításon, alig huszonegy évesen 1896-ban aranyérmert nyert cukorból készült szoborkompozíciójával. August elsőnek indította meg Budapesten a teasütemények gyári készítését, 1908-tól pedig csokoládébont és draszt is készített.

A család, amely már öt nemzedéke őrzi a mesterségbeli tudást, a hagyomány tiszteletét, a vendégek iránti figyelmességet 2011-ben Magyar Örökség Díjat kapott. A cukrászdi-nasztia történetét, a családtörténet érdekes fordulatait osztja meg a hallgatósággal August József.

2017. március 30. 17 óra

Izgalmas élet a levéltárban – egy levéltáros „hiéna” emlékei

Előadó: PÉNTEKNÉ UNGHVÁRY MÁRIA ny. levéltáros (Magyar Országos Levéltár, MHGT)

Az ülést vezeti: KOVÁCS ELEONÓRA főtitkár

A kutatók, de még sok esetben a levéltárosok számára is izgalmas, ahogy családok, magán-személyek nagy forrásértékkel bíró iratai levéltárba kerülnek, hiszen ezek az anyagok nem köziratok, hanem magán-személyek dokumentumai. Az értékes források után való kutatás, az antikváriumok kínálatának böngészése, az izgalmas árveréseken való részvétel csak a jéghegy csúcsa ez állománygyarapítást illetően. Egy a Magyar Nemzeti Levéltárban (akkor még Országos Levéltár) 1976 óta dolgozó, immár nyugalmazott levéltáros előadása e kérdést ismerteti. A levéltári munka több területét megismerő (kezdőként levéltári kezelő és állományvédelmi adminisztrátor, könyvtáros, később levéltáros) többéves tapasztalat után 1996-ban kapta feladatul az iratvásárlás és a hozzá kapcsolódó ügyek (ajándékozás, letét, védettség) intézését az Országos Levéltárban. A lappangó, majd felbukkanó értékeket figyelő – magát tréfásan csak levéltáros „hiéna”-ként említő – kolléga előadásában a több évtizedes munka tanulságait foglalja össze: a tapasztalatok feldolgozása után új stratégia az iratok megszerzésére; az anyagai erőforrások különféle útjai és lehetőségei, vásárlás helyett ajándék!?, a digitalizált világ adta lehetőségek, pozitív és negatív hatások, érdekességek, különlegességek, sikerek és bukások.

2017. április 27. 17 óra

Hangszerkereskedő családok

Előadó: TÖRÖK RÓBERT muzeológus, igazgatóhelyettes
(Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum, MHGT)

Az ülést vezeti: KATONA CSABA alelnök

A magyarországi hangszeripar rohamos fejlődése a 19. század elejére tehető, és a század végére teljesedett ki. Hangszereket csak ott készítettek iparszerűen, ahol a mesterek megfelelő piacot találtak zeneszerekeik részére. A hangszerkészítés máig különleges szaktudást, precizitást igényel, ami művészi kivitelű mesterremekeket eredményez.

1872 után a hazai céhek megszűntek, a gazdaság fellendülése pedig hozzásegítette a hangszerkészítőket ahhoz, hogy megfelelő tőkével több munkást foglalkoztató gyárakat alapíthassanak. A 19. század végén kialakultak a legismertebb hazai hangszerkészítő műhelyek és kereskedések, amelyek méltán váltak a hazai és nemzetközi hangszeripar elismert cégeivé.

Az előadás néhány ilyen kereskedő és iparos családi vállalkozásról szól, beleértve a legnagyobb gyárakat és néhány kisebb, de jelentős üzemet (pl. Sternberg, Stowasser, Mogyoróssy, Marnitz, Wágner Hangszerkirály stb. cégek).

2017. május 25. 17 óra
Csánki Dezső és Thallóczy Lajos családja
Előadó: REISZ T. CSABA főlevéltáros, címzetes főigazgató
(Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, MHGT)
Az ülést vezeti: TÖRÖK RÓBERT titkár

„Az Orsz. Levéltár új épületére tervezett címerek ügyében óhajtalak e sorokkal tájékoztatni, s egyszersmind jóakarató véleményedet és tanácsodat is kikérni. Előrebocsátom, hogy az építési bizottság még ezután fog dönteni abban a tekintetben, hogy az épület mely részén s mennyi címer alkalmaztassék. Alább elmondom, mit tartok részemről minimumnak.” Csánki Dezső Thallóczy Lajoshoz, 1915. április 21.

2017-ben jelenik meg az a forráskiadvány, amely Csánki Dezső (1857–1933) történész és levéltáros, az Országos Levéltár főigazgatója (1912–1932) azon 187 levelét adja közre, amelyet a levéltáros, történész, diplomata, közéleti személyiség Thallóczy Lajoshoz intézett, és amelyeket az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattárában őriznek. A leveleken túl a két főszereplő, Csánki és Thallóczy személyére és családjára vonatkozó adatokat és a kutatás nehézségeit is ismerteti a kötet összeállítója.

2017. június 29. 17 óra

Községi pecsétek, címeres pecsétek Somogy megyében a 18-19. században

Előadó: POLGÁR TAMÁS levéltár-igazgató,
Magyar Nemzeti Levéltár Somogy Megyei Levéltára
Az ülést vezeti: dr. PANDULA ATTILA elnök

Az előadó a községi pecséteket bemutató könyvsorozat készülő somogyi kötete kapcsán mutatja be a 18–19. századi vármegyei községi pecsétek történetét. Az előadás során a pecsétlenyomatokat hordozó iratokat (forspontjegyzékek, himlőoltási lajstromok, bábalajstromok) is bemutatja. A pecsétekről készült színes fotók által meglevenednek a községi jelképek, a pecséteken használt motívumok és ábrázolások. Az áttekintést a 19. század végi, 20. századi községi bélyegzők bemutatása zárja.

Összejöveteleink helyszíne: Magyar Nemzeti Múzeum, Pollack Terem
Budapest, VIII. kerület, Múzeum krt. 14–16. (Bejövetel a Bródy Sándor utca felőli bejáraton.)

Felkérjük előadóinkat, hogy előadásuk anyagát megjelentetésre alkalmas, szerkesztett formában juttassák el hozzánk, hogy azt később kiadványunkban (Turul) közzétehesük! Az anyagokat e-mailben Kovács Eleonóra főtitkár, (egyúttal felelős szerkesztő) címére szíveskedjenek megküldeni: kovacs.eleonora@mnl.gov.hu.

Kérjük tisztelt tagtársainkat, hogy az éves tagdíj befizetéséről ne feledkezzenek meg! A tagsági díj változatlan: 1500 Ft.

Átutalás esetén: OTP11705008-20414364.

Nemzetközi számlaszám: HU72 1170 5008 2041 4364 0000 0000

SWIFT KÓD (BIC) OTPVHUHV

Budapest, 2017. január

A Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság vezetősége

E-mail: mhgt2009@gmail.com

Tel.: 355-1125, +36-20-264-3257

Honlapunk: www.mhgt1883.hu